

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

Atskaite

Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai (ZRP) 2014-
2020

*Akvakultūras vides pasākumu kompensācijas
metodikas aktualizācija EJZF 2021-2027 vajadzībām*

Ziņojumu iesniedza :

.....
Elita Benga

AREI EPC Lauku attīstības novērtēšanas daļas vadītāja

2020. gada decembris

SATURS

SATURS	2
LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	3
KOPSAVILKUMS	4
DARBA SATURS	5
IZMANTOTIE DATI UN PIELIETOTĀS METODES.....	6
PASĀKUMA "AKVAKULTŪRA, KAS NODROŠINA VIDES PAKALPOJUMUS" PAAUGSTINĀTO VIDES PRASĪBU UN KOMPENSĀCIJAS METODIKAS AKTUALIZĀCIJA	7
1. Esošo paaugstināto prasību analīze	7
2. Esošās kompensācijas metodikas analīze.....	11
3. Aktualizēta aprēķina metodika kompensācijas apmēra noteikšanai	13
4. Iespējamā pārklāšanās ar putnu nodarīto zaudējumu kompensāciju	17
DABAS AIZSARGĀJAMO TERITORIJU IESPĒJAMĀ MAKSĀJUMA METODIKAS IZVĒRTĒŠANA	19
IETEIKUMI.....	21
PIELIKUMI.....	22

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AREI	- Agroresursu un ekonomikas institūts
BIOR	- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"
CSP	- Centrālā Statistikas pārvalde
DAP	- Dabas aizsardzības pārvalde
EJZF	- Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EK	- Eiropas Komisija
ES	- Eiropas Savienība
EUR	- euro
IS	- Informācijas sistēma
KZP	- Kopējā zivsaimniecības politika
LAD	- Lauku atbalsta dienests
LAND	- Lauku attīstības novērtēšanas daļa
MK	- Ministru kabinets
PVD	- Pārtikas un veterinārais dienests
PVN	- Pievienotās vērtības nodoklis
RVP	- Reģionālā vides pārvalde
VARAM	- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VVD	- Valsts Vides dienests
ZM	- Zemkopības ministrija
ZRP 2014-2020	- Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2014. - 2020. Gada Programma
ZST	- Zivsaimniecības sadarbības tīkls

KOPSAVILKUMS

Darba mērķis bija aktualizēt akvakultūras vides kompensāciju metodiku atbilstoši faktiskajai situācijai, ņemot vērā EJZF 2021-2027 ieviešanas perspektīvu. Darba ietvaros izskatītas esošās paaugstinātās prasības un kompensāciju mehānisms, kā arī aktualizēti kompensāciju aprēķini un aplūkota iespējamā pārklāšanās ar citām kompensācijām.

Darba rezultātā ir aktualizētas ieteicamās paaugstinātās vides prasības akvakultūras uzņēmumiem, kā arī kompensācijas metodika atbalsta likmju aprēķinam. Darba rezultāti izmantojami kompensāciju nosacījumu izstrādei 2021.-2027.g.periodam Latvijā.

Papildus, ir izvērtēta kompensācijas par nemedījamo zivēdājdzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem un akvakultūras vides maksājumu savstarpējā ietekme, izvērtējot pārkompensācijas riskus.

Esošajiem akvakultūras vides maksājumiem ir nozīmīga loma vidi saudzējošas akvakultūras prakses attīstībā Latvijā. Atbilstoši pašu audzētāju vērtējumam, ja kompensējošo vides maksājumu atbalsts nebūtu pieejams, tad lielākā daļa dīksaimniecību samazinātu izmantojamo dīķu platības, bet atlikušajās platībās piekoptu intensīvu audzēšanas praksi. Abos gadījumos tas radītu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi.

Galvenās ierosinātās paaugstināto vides prasību izmaiņas nākamajam periodam saistās ar maksimālā dzīvnieku blīvuma paliecināšanu no 600 līdz 800 kg/ha, kā arī tāda regulējuma ieviešanu, kas ļautu vismaz reizi 5 gados vasarot visus dīķus, ņemot vērā vasarošanas labvēlīgo iespaidu uz dīķu ekosistēmu.

Kompensācijas aprēķina metodika ir precizēta, iekļaujot tajā pārējās izmaksas (bez barības), kurām piemīt proporcionalitāte atkarībā no audzēšanas veida (intensīvs vai vidi saudzējošs) un sasniegtās dīķu produktivitātes. Precizēts barības izmaksu apjoms un cena, zivju pārdošanas cena u.c. rādītāji. Veikto aprēķinu rezultātā piedāvātais maksimālās kompensācijas apjoms sasniedz 428 euro/ha jeb par 25% vairāk nekā līdz šim. Tāpat tiek piedāvāta maksājumu diferenciācija, ņemot vērā faktisko dīķu produktivitāti un citu kompensāciju saņemšanas iespējas, tādēļ faktiskajām izmaksām sagaidāms salīdzinoši neliels pieaugums.

Darba ietvaros ir arī vērtēts, vai prasības, kas tiek izvirzītas dabas aizsargājamās teritorijās un skar dīķu īpašniekus, rada kādus zaudējumus vai uzliek ierobežojumus, kas netiek kompensēti akvakultūras produkcijas audzētājiem. Izpētes rezultātā secināts, ka dabas aizsargājamās teritorijās ir īpaši būtiski iespējami pilnā mērā kompensēt zaudējumus, kuri rodas putnu un citu zivējādu darbības rezultātā.

Darbā ietverta ieteikumu sadaļa, kā arī divi pielikumi. 1.pielikumā ir apkopoti ieteicamie labojumi paaugstināto prasību klāstā, bet 2.pielikumā orientējošs kompensācijas izmaksu salīdzinājums pie esošās un piedāvātās jaunās metodikas, ņemot vērā faktisko dīķu produktivitāti 2014.-2019.gados.

Ziņojumu sagatavoja Agrolesursu un ekonomikas institūta (AREI) Bioekonomikas nodaļas Lauku attīstības novērtēšanas daļas (LAND) pētnieks Dr.oec. A.Vēveris sadarbībā ar pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta "BIOR" (BIOR) pētnieku M.Ziņģi, Mg.sc.ing. E.Bengas vadībā. Darba autori izsaka pateicību ekspertiem no BIOR - I.Putviķim, M.Plaudim, A.Ignatovam (BIOR), M.Seržantam (PVD), R.Apsītim (ZST), kā arī citu organizāciju pārstāvjiem, kuri sniedza konsultācijas.

DARBA SATURS

Darba mērķis – *aktualizēt akvakultūras vides kompensāciju metodiku atbilstoši faktiskajai situācijai, ņemot vērā EJZF 2021-2027 ieviešanas perspektīvu.*

Mērķa sasniegšanai izvirzīti sekojoši darba uzdevumi:

1. Pasākuma “Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus” paaugstināto vides prasību un kompensācijas metodikas aktualizācija:

- Esošās maksājumu aprēķina metodikas izvērtējums.
- Diskusijas ar ekspertiem (BIOR, VVD, DAP, PVD) par paaugstināto prasību atbilstību esošajai situācijai un jaunākajām tendencēm/pētījumiem.
- Pārbaudīt, vai kompensācija par putnu nodarītajiem zaudējumiem (MK.not.nr.353 2016.g.) nepārklājas ar šiem vides maksājumiem, lai neizveidojas pārkompensācija.

2. Dabas aizsargājamo teritoriju iespējamā maksājuma metodikas izvērtēšana.

Izvērtēt vai prasības, kas tiek izvirzītas dabas aizsargājamās teritorijās un skar dīķu īpašniekus, rada kādus zaudējumus vai uzliek ierobežojumus, kas netiek kompensēti akvakultūras produkcijas audzētājiem.

IZMANTOTIE DATI UN PIELIETOTĀS METODES

Darbā izmantoti kvantitatīvie un kvalitatīvie datu avoti un metodes.

Esošo akvakultūras vides maksājumu metodikas pārbaudei un aktualizācijai izmantota speciālā literatūra, līdzšinējā metodika, pieejamie pētījumi un izmēģinājumu rezultāti.

Veiktas konsultācijas ar Valsts zivju tīklu pārstāvi (zivsaimniecības konsultants R.Apsītis), BIOR speciālistiem (M.Ziņģis, I. Putviķis, M.Plaudis, A.Ignatovs), Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) Dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļas pārstāvi (M.Seržants) u.c. speciālistiem. Saņemtas rakstiskas atbildes no citām kompetentajām institūcijām – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) Vides aizsardzības departamenta, Valsts vides dienesta (VVD), Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP). Notikušas pārrunas ar Daugavpils Universitātes pētniekiem saistībā ar dīķu vides novērtēšanu. Tika iegūti dati no LAD par dīķu izvietojumu.

Izmantotā informācija par karpu audzēšanu dīķos Latvijas apstākļos, to produktivitāti un izmaksām apkopota no BIOR eksperimentālo pētījumu rezultātiem. Pētījumi veikti laikā no 2016.līdz 2018.gadam.

Vidējās zivju cenas aprēķiniem un ražošanas struktūras novērtējumam izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati. Dīķu produktivitāte atbalstītajos uzņēmumos novērtēta izmantojot Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmas (LAD IS) datus. Darba izmaksu novērtējumam izmantoti LAD un CSP dati. Barības cenas apkopotas, ņemot vērā publiski pieejamo informāciju un speciālistu novērtējumu.

Izvērtējot kompensāciju par putnu nodarītajiem zaudējumiem, izmantoti MK noteikumi nr.353 2016.g. Veiktas konsultācijas ar BIOR speciālistiem.

Dabas aizsargājamās teritorijās izvirzīto prasību pārbaudei un nepieciešamo kompensāciju izvērtējumam izmantoti Latvijas Republikas normatīvie akti par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Sugu un biotopu aizsardzības likums, dabas lieguma “Sātiņu dīķi” dabas aizsardzības plāns, kā arī materiāli par Vācijā – Saksijas un Bavārijas zemēs pielietotajiem kompensācijas instrumentiem. Apkopota citu karpu audzētāju valstu – Polijas, Ungārijas u.c. pieredze šajā jomā.

PASĀKUMA "AKVAKULTŪRA, KAS NODROŠINA VIDES PAKALPOJUMUS" PAAUGSTINĀTO VIDES PRASĪBU UN KOMPENSĀCIJAS METODIKAS AKTUALIZĀCIJA

1. Esošo paaugstināto prasību analīze

Pašreizējā perioda ZRP 2014-2020 ietvaros, paaugstinātās prasības, kas būtu jāievēro akvakultūras uzņēmumiem, ir apkopotas dokumentā Pamatnosacījumu izstrāde "Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam" pasākumam „Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus”, kā arī daļēji atspoguļotas MK noteikumos nr.692 2014.g. "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā "Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus". Esošās prasības (ar ieteicamiem labojumiem to sarakstā) ir apkopotas pielikuma 1.tabulā.

Aprēķinā iekļauto rādītāju vērtības ir atkarīgas no tā, kādu sugu zivis tajā tiek iekļautas. Atbilstoši CSP datiem, pēdējos 3 gados (2017.-2019.gadiem) 90-95% no realizēto zivju apjoma dīķos veido tieši karpas. Turklāt, pēdējos gados to īpatsvaram ir tendence palielināties. Nākamā nozīmīgāka suga ir varavīksnes foreles, taču to realizācijas apjomi pēdējos 3 gados ir samazinājušies vairāk kā 2 reizes, un 2019.gadā foreles veido tikai 3,3% no kopējā dīķos audzēto zivju realizācijas apjoma. Arī BIOR ekspertu vērtējumā vides platību maksājums forelēm nav piemērots. Klimatiskie apstākļi Latvijā nav labvēlīgi foreļu audzēšanai dīķos, jo vasarā temperatūra mēdz būt par augstu. Minēto apsvērumu dēļ kompensācijas metodika tiek balstīta tikai uz karpu audzēšanas rādītājiem.

Audzētāju vērtējums par atbalsta maksājumu nozīmi

Biedrībā "Latvijas zivju audzētāju asociācija" tika veikta biedru aptauja par paaugstināto vides prasību kompensācijas nozīmi. Biedrībā ir 12 biedri - akvakultūras uzņēmumi, no kuriem 11 ir dīķsaimniecības un 10 no tām audzē zivis ar akvakultūras metodēm, kas nodrošina vides pakalpojumus (ekstensīvi) un saņem atbalstu. Šie 10 uzņēmumi tika aptaujāti par rīcību, ja tiek pārtraukta jebkāda atbalstu un kompensāciju saņemšana akvakultūras nozarē. 20% uzņēmumu pārietu intensīvajā zivju audzēšanas režīmā. Pārējie 80% uzņēmumu samazinātu šobrīd izmantojamās dīķu platības un izmantotu tās intensīvā zivju audzēšanā. Platību lielums būtu atkarīgs no zivju produkcijas pieprasījuma (tirgus apstākļi) un tuvākajās sezonās tas droši vien paliktu tāds kā iepriekš. Izvērtējot iegūto informāciju, var secināt, ka atbalsta maksājumi pozitīvi ietekmē ekosistēmu, jo līdzsvaro akvakultūras intensitāti. Tiek nodrošināts, ka akvakultūra tiek veikta lielākās platībās, taču mazākā intensitātē, tādējādi radot labvēlīgu ietekmi uz vidi. Neizmantotajās platībās ekosistēma pilnībā izmainītos, jo paredzams, ka nekopjot, tās aizaugtu vai pārpurvotos. Savukārt intensīvi izmantotajās platībās būtiski palielinātos akvakultūras nelabvēlīgā ietekme uz vidi.

Nesaņemot atbalstu, tiktu izslēgtas jebkādas uzņēmumu attīstības iespējas. Būtisks faktors līdz ar to būs produkcijas sadārdzināšanās un nekonkurētspēja ar citu valstu ražotājiem, līdz ar ko, zivju realizācija samazinātos un ražošanas apjomi kristos.

Turpmāk aprakstīta esošo prasību analīze un iespējamās izmaiņas jaunajā periodā.

1.prasība – minimālālais dzīvnieku blīvums.

Speciālistu vērtējumā ir vienprātība par to, ka atbalsta maksājumiem būtu jāveicina akvakultūras ražošana ar tādu produktivitāti, kas ir augstāka par dabisko. Tātad minimālajam dzīvnieku blīvumam būtu jābūt augstākam par dabiski sasniedzamo (dīķī vai ezerā ar dabisku

vidi bez piebarošanas). Agrākajos pētījumos balstītie dati par karpu dabisko produktivitāti tā tiek lēsta orientējoši 80-120 kg/ha¹ atkarībā no dīķa. Atbilstoši BIOR datiem, esošā vidējā ražība mazuļu dīķos ir 135 kg/ha, bet ganību dīķos ar viengadīgām karpām – 254 kg/ha. Tomēr tas tiek sasniegts jau iekultivētos dīķos, kuri ir ideāli piemēroti karpām, sekli, pilnībā nolaižami, kuri tiek nosusināti katru rudeni. Tādēļ, ņemot vērā vidējo situāciju Latvijā, esošais minimālais blīvums 200 kg/ha būtu saglabājams, taču korekcijas ieviešamas kompensācijas aprēķina metodikā, kas aprakstīta 2.punktā. Te var piebilst, ka dabisko produktivitāti paaugstina dīķu mēslošana (1,5-2 reizes), tomēr tā būtu uzskatāma par jau mākslīgu darbību, kas veikta ar mērķi kāpināt dīķu produktivitāti.

2.prasība – maksimālais dzīvnieku blīvums.

Līdzšinējais maksimālā blīvuma ierobežojums – ne vairāk kā 600 kg /ha, uzskatāms par pārlieku ierobežojošu. Atbilstoši Latvijā veiktajiem izmēģinājumiem BIOR audzētavās, karpu blīvums labvēlīgos apstākļos var sasniegt pat 2500 kg/ha vai pat nedaudz vairāk², bet komerciālos dīķos – 1600-1800 kg/ha. Zivsaimniecības ekspertu biežāk ieteiktais maksimālais akvakultūras dzīvnieku blīvums, kurš kvalificētos vides maksājumu saņemšanai, ir 800 kg/ha. Šāds vērtējums balstās uz ekspertu vērtējumu, ka maksimālā blīvuma pacelšana līdz minētajam nenodarītu būtisku kaitējumu videi. Konkrēti pētījumi Latvijā nav veikti, taču BIOR ir zinātniskā prakse un pieredze. Šādu pētījumu veikšana ir komplicēta, jo dažādās vietās var būt atšķirīgi rezultāti. Atbilstoši BIOR speciālistu vērtējumam, galvenie piesārņojošie elementi, kas rodas no zivju audzēšanas, ir fosfora (P) un slāpekļa (N) savienojumi, kurus vide absorbē. Ir veikti pētījumi, kas apliecina, ka šādos apjomos audzējot zivis, šos elementus absorbē ūdensaugi, bet no ūdenstilpnes izplūstošā ūdens kvalitāte būtībā neatšķiras no ieplūstošā. Faktiskais piesārņojums no zivju audzēšanas parasti ir neliels. Daži eksperti piedāvā noteikt slīdošo robežu, ņemot vērā, ka ne vienmēr var precīzi paredzēt zivju produktivitāti konkrētā ūdenstilpnē.

Ja vasara ir siltāka nekā plānots, faktiskais dzīvnieku blīvums var izveidoties lielāks par plānoto. Lai izvairītos no situācijas, kad par nelielu nejaušu pārsniegumu audzētājs zaudē visu kompensāciju, kā iespējams risinājums var būt pieļaujamais maksimālās robežas pārsniegums par, piemēram, 50 kg/ha, ja tam ir attaisnojoši apstākļi (piemēram, siltāka vasara kā parasti u.tml.) Šādā gadījumā kompensācija varētu tikt samazināta par noteiktu daļu (piemēram, līdz 10%).

Ja kādu apstākļu dēļ (zivjēdāju dzīvnieku vai putnu u.c. ietekmē) audzēšanas periodā kādā brīdī faktiskais dzīvnieku blīvums ir nedaudz lielāks kā 800 kg/ha, bet produkcijas iegūšanas laikā tas atbilst pieļaujamajam, tad tiek uzskatīts, ka videi netiek nodarīts papildu kaitējums, jo izvērtējumā nosakot maksimālo sliekšni 800 kg/ha, tas ir jau ņemts tas vērā.

Salīdzinājumam var minēt, ka citās nozīmīgās karpu audzēšanas valstīs pieļaujamais zivju blīvums ir augstāks. Tā, Polijā līdz 1500 kg/ha tiek atzīta kā videi draudzīga audzēšana, bet Lietuvā notiek diskusijas par atļautās produktivitātes palielināšanu saskaņā ar videi draudzīgas audzēšanas prasībām līdz 1200 kg/ha. Tomēr citu valstu rādītāji nav tiešā veidā attiecināmi uz Latviju, jo klimatiskie apstākļi atšķiras.

3.prasība – ūdenstilpņu kopšana.

Lai veiktu saimniecisko darbību un nodrošinātu labas vides prasības, ir jāveic dīķu vasarošanu. Līdzšinējais ierobežojums paredz, ka dīķu vasarošanu ar ūdens nolaišanu

---

¹ J.Sprūžs. Dīķsaimniecība. Zivis un vēži. Jelgava, 2005. – 155 lpp.

² M.Ziņģis. Dažādu karpu (Cyprinus carpio) šķirņu mazuļu audzēšanas un salīdzināšanas pētījums Latvijas apstākļos. Gala atskaite. BIOR, 2018. – 21 lpp.

vienlaikus veic ne vairāk kā 20% atbalstam pieteiktās dīķu platības vai vienlaikus vasaro ne vairāk kā vienu dīķi, kura platība nepārsniedz 40 % no kopējās atbalstam pieteiktās dīķu platības. Taču šāda situācija ierobežo dīķu vasarošanu mazās saimniecībās, kur viens dīķis var aizņemt 70-100% no kopējās dīķu platības. Tādēļ esošais ierobežojums faktiski nosaka to, ka dīķi šādās saimniecībās netiek vasaroti un līdz ar to netiek uzturēta laba prakse vides prasību ievērošanā.

Atbilstoši zivsaimniecības ekspertu vērtējumam, dīķu vasarošanai ir būtiska nozīme dīķu vides ilgtspējas uzturēšanā. Pretējā gadījumā tajos ilgstošā laikā sakrājas dūņas, notiek pastiprināti pūšanas procesi utt., kā rezultātā vides kvalitāte pasliktinās. Ja nosēdumu biežums pārsniedz 20 cm, dīķī samazinās skābekļa daudzums, sākas anaerobie procesi, krītas pH līmeis. Tas negatīvi atsaucas uz visu ekosistēmu.

Līdzšinējais vasarošanas ierobežojums bija noteikts putnu aizsardzībai, lai nesamazinātos tiem pieejamās platības. Tomēr ūdenstilpņu Latvijā ir pietiekoši daudz – gan dabisko gan mākslīgo, tādēļ vasarošana reizi 5 gados uz lokālo ekosistēmu lielu iespaidu neatstātu.

Ņemot vērā iepriekš aprakstīto, tiek izvirzīts priekšlikums noteikt, ka katru atsevišķu dīķi vasaro ne biežāk kā reizi piecos gados, taču atcelt vasarojamo dīķu platības ierobežojumus attiecībā pret saimniecības kopējo platību. Tas rada iespēju vasarošanu veikt arī tad, ja saimniecībā ir kaut vai viens dīķis. Tajā gadā, kad tiek veikta dīķa vasarošana, dīķa platība tiek izņemta no dīķu kopējās pieteiktās platību apjoma ar iespēju šo platību nākamajā gadā atgriezt. Otra iespēja būtu noteikt, ka gadījumā, ja viena dīķa platība aizņem vairāk kā 40 procentus no saimniecībā esošo dīķu platības, tad ne biežāk kā reizi 5 gados var vasarot šo vienu dīķi, pārējos nodrošinot ražošanu. Tomēr vasarojamo dīķu platība būtu tajā gadā izņemama no atbalstam pieteikto dīķu platības, lai pārmērīgi nepalielinātu spiedienu uz produktivitātes nosacījumu izpildi. Jo pretējā gadījumā citos dīķos būtu jāsasniedz daudz augstāka produktivitāte, lai sasniegtu minimāli nepieciešamo.

4.prasība – ūdenstilpņu dezinfekcija.

PVD veic savas kompetences ietvaros esošās darbības, kuras ir jau noteiktas likumdošanā, tādēļ nebūtu vajadzības tās saistīt ar paaugstināto vides prasību ievērošanu. Dienests norāda, ka akvakultūras dzīvniekiem ir tikai dažas valsts uzraudzībā esošās slimības, kuru apkarošanu var ietekmēt PVD (likumdošanā noteiktajā kārtībā). Šādi gadījumi būs ārkārtējai situācijai pielīdzināmi un analogijā ar “siltasiņu” lauksaimniecības dzīvniekiem būs *force majeure*. Taču pārējo slimību ārstēšanu/apkarošanu dzīvnieku īpašniekam jāveic sadarbībā ar veterinārārstu, kurš tad arī uzņemas atbildību un, ja nepieciešams var izsniegt apliecinājumu. PVD šādā gadījumā nevar izsniegt izziņu par veterinārārsta veiktajām darbībām.

5.prasība – ārstnieciskās barības izmantošana.

Saskaņā ar Veterinārmedicīnas likumu, dzīvnieku īpašniekam ir pienākums veikt dzīvnieku ārstēšanu sadarbībā ar veterinārārstu. Par veterinārmedicīniskās palīdzības nesniegšanu dzīvnieku īpašniekam ir paredzēta atbildība. Ārstēšanas kursu (antibiotiku lietošanu – uzņemšanu ar barību vai savādāk) nosaka veterinārārsts. PVD šajā procesā ir uzraudzības /kontroles funkcija – vai izmantotie medikamenti ir paredzēti produktīvajiem dzīvniekiem un tiek ievērots medikamentu izdalīšanās periods. Līdzšinējā pieredze rāda, ka Latvijas dīķsaimniecībās zivis tiek ārstētas ārkārtīgi reti (nav nepieciešamības). Arī šajā gadījumā nav redzama nepieciešamība saistīt likumdošanā noteiktās PVD funkcijas ar paaugstinātajām vides prasībām.

6.prasība – darbību uzskaites nodrošināšana.

Attiecībā uz tādu darbību uzskaiti, kas saistītas ar akvakultūras dzīvnieku barošanu, barības, zāļu un dezinfekcijas līdzekļu apriti, dzīvnieku īpašniekam jāveic šo darbību uzskaitē/reģistrācijā, pamatojoties uz Latvijas Republikas (LR) un ES normatīvajiem aktiem. Tāpat, PVD norāda, ka tādu darbību, kas saistīta ar produkcijas kustību (iepirktā, pārdotā, pārvietotā starp dīķiem) attiecībā uz katru dīķi, uzskaitē ir noteikta saskaņā ar ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 146 (2017) - *Noteikumi par veterinārajām prasībām akvakultūras dzīvniekiem, no tiem iegūtiem produktiem un to aprīti, kā arī atsevišķu akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību profilaksei un apkarošanai*. Tādēļ tās prasības, kuras jau izriet no normatīvajiem aktiem, nebūtu jādublē paaugstinātajās prasībās.

Konsultācijās ar atbildīgajām valsts institūcijām noskaidrots, ka tuvākajā laikā netiek plānotas vai veidotas tādas izmaiņas normatīvajos aktos, kas tieši ietekmētu paaugstināto prasību kopumu. Tas nozīmē, ka tādas izmaiņas, kas tieši būtu izrietošas no normatīvo aktu izmaiņām, nebūtu nepieciešamas. Tomēr PVD norāda, ka daļēji prasības kuras minētas 6.punktā (par darbību uzskaites nodrošināšanu) nosaka Latvijā spēkā esošie normatīvie akti, tādēļ nebūtu vajadzības tās norādīt kā paaugstinātās prasības. DAP ierosina noteikumus ieviešot atsaukt uz Padomes regulu (EK) Nr. 708/2007 (2007. gada 11. jūnijs) par svešzemju un vietējā areālā nesastopamu sugu izmantošanu akvakultūrā, nosakot, ka netiek atbalstīta noteiktu zivju sugu audzēšana.

2. Esošās kompensācijas metodikas analīze

Līdzšinējā kompensācijas aprēķinu metodika ZRP 2014-2020 pasākumam „Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus” ir aprakstīta dokumentā Pamatnosacījumu izstrāde “Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam” pasākumam „Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus”. Kompensācijas aprēķins ir balstīts uz neiegūtajiem ieņēmumiem, pamatojoties uz noteikto maksimālo zivju diķu produktivitāti. Audzējot zivis atbilstoši ūdens vidi saudzējošajā praksē noteiktajiem ierobežojumiem, tiek iegūts mazāks produkcijas apjoms un līdz ar to samazinās ieņēmumi. Savukārt, ražojot mazāku zivju produkcijas apjomu, ir mazāks zivju barības patēriņš, kas samazina izmaksas. Esošajā aprēķinu metodikā ietvertie pieņēmumi aprakstīti turpmākā tekstā un kopā ar ierosinātajām izmaiņām apkopoti 2.tabulā.

Esošie pieņēmumi tika izvērtēti, gan ņemot vērā pieejamos statistikas datus, gan ekspertu (BIOR u.c.) sniegto vērtējumu un publiski pieejamo informāciju. Izvērtējuma rezultāti un ieteicamās izmaiņas aprakstītas pa punktiem.

1.Zivju diķu produktivitāte, audzējot atbilstoši parastajai praksei, kg/ha

Faktiskā karpu produktivitāte intensīvā audzēšanā var sasniegt atkarībā no dabas apstākļiem pat 2500 kg/ha (skat.iepriekšējo sadaļu). Tomēr tas ļoti atkarīgs no laika apstākļiem – vēsākās vasarās tā nepārsniedz 1500 kg/ha, ja pavasarī tiek ielaists līdzīgs ataudzējamo zivju daudzums. Atbilstoši Zivsaimniecības sadarbības tīkla (ZST) sniegtajai informācijai, audzētāji, kuri neierobežo zivju blīvumu, var sasniegt produktivitāti 1600-1800 kg/ha. Lielākā daļa aktīvo akvakultūras uzņēmumu ievēro esošās paaugstinātās vides prasības, līdz ar to ierobežo diķu produktivitāti. Tādēļ ierobežotā audzēšanas prakse faktiski ir kļuvusi par “parasto” praksi. Ir tikai atsevišķi audzētāji, kuri audzē intensīvāk. Veiktie izmēģinājumi parāda, ka labvēlīgos apstākļos Latvijā ir iespējams panākt ievērojami augstāku diķu produktivitāti. Šajos izmēģinājumos nozīmīgs faktors, kas ļāva sasniegt augstu produktivitāti, bija laba aizsardzība pret zivēdājiem putniem un dzīvniekiem. Ievērojot atšķirīgos apstākļus dažādos uzņēmumos un šādas prakses (audzēšana bez ierobežojumiem) nelielo izplatību, pašlaik nav konkrētu ierosinājumu par nepieciešamību mainīt esošo limitu.

2. Zivju diķu produktivitāte audzējot atbilstoši ūdens vidi saudzējošajai praksei, kg/ha

Vidējā produktivitāte atbalstam pieteiktajos diķos saskaņā ar LAD datiem 2016.-2018.gados ir 310-460 kg/ha atkarībā no laika apstākļiem (jo siltāka vasara, jo augstāka produktivitāte). Tomēr jāņem vērā, ka šie uzņēmumi strādā atbilstoši atbalsta ierobežojumiem. Pamatojoties uz iepriekšējā sadaļā aprakstīto, būtu iespējams palielināt augšējo produktivitātes robežu atbilstoši saudzējošai praksei līdz 800 kg/ha, ņemot vērā uzkrāto pieredzi un ekspertu ieteikumus. Paredzams, ka tas nenodarīs būtisku kaitējumu videi, taču ļaus uzņēmumiem paaugstināt ražošanas apjomus, tādējādi sekmējot to attīstību.

3.Zivju realizācijas cena euro/kg

Diķos izaudzēto karpu vidējā realizācijas cena 2017.-2019.gados, atbilstoši CSP datiem, ir bijusi 2,29 euro/kg (bez PVN) – tieši tik, cik jau iekļauts esošajā aprēķinā. Tomēr ilgākā laika posmā karpu cenai ir tendence palielināties. Tā, 2019.gadā vidējā cena atbilstoši CSP datiem sasniedza rekordu – 2,38 euro/kg, kas ir par 19% vairāk kā vidēji 2009.-2015.gados. Ievērojot cenu palielinājuma tendenci, būtu pamats 2021.-2027.gada periodam izmantot augstāku cenu, vismaz 2,40 euro/kg.

4.Barības patēriņš 1 kg zivju izaudzēšanai, kg

Barības patēriņš, kā arī tās cena, ir atkarīgs no izmantotās barības veida. Atbilstoši ekspertu vērtējumam, karpām tiek izmantota 3 veidu barība.

- Graudu barība. Tās patēriņš ap 4 kg uz 1 kg izaudzēto zivju.

- Granulētā barība. Patēriņš vidēji 2,5 kg uz 1 kg zivju.
- Ekstrudētā barība. Patēriņš 1,2-1,5 kg uz 1 kg zivju.

Pastāv tendence pakāpeniski graudu barības vietā vairāk izmantot granulēto barību. Slogs uz vidi atkarībā no izmantotās barības veida ekspertu vērtējumā tiek dažādi interpretēts. Piemēram, intensīvi audzējot, ekstrudētās barības slogs uz vidi ir lielāks, bet izmantojot graudus, ir mazāks skābekļa patēriņš metaboliskajiem procesiem, tādēļ ietekme uz ūdens kvalitāti ir mazāka. Tomēr graudu izmantošanas pakāpe ir zemāka, tādēļ šai barībai nepieciešams lielāks apjoms. Savukārt karpu audzēšanas izmaksas būtiski nav atkarīgas no izmantotās barības veida, jo tā barība, kuras patēriņš ir mazāks, savukārt ir attiecīgi dārgāka, tādēļ kopējās barības izmaksas ir līdzīgas (skat.1.tabulu). Tomēr eksperti norāda, ka līdzšinējais barības patēriņš 4,7 kg 1 kg zivju izaudzēšanai ir par augstu arī attiecībā uz graudu barību. Atbilstošāk būtu norādīt patēriņu 4 kg.

5. Barības cena, euro/kg

Barības cena ir apgriezti proporcionāla tās patēriņam. Dārgākā ir ekstrudētā barība, bet lētākā – graudu barība. Tabulā (skat. 1.tabulu) ir apkopotas kopējās barības izmaksas 1 kg karpu izaudzēšanai, ņemot vērā gan barības cenu, gan tās patēriņu.

1.tabula. Barības vidējās izmaksas 1kg karpu izaudzēšanai, ņemot vērā tās patēriņu un cenu

Barības veidi	Barības patēriņš	Barības cena	Barības izmaksas
Mērvienība	kg/ 1 kg pieauguma	euro/kg	euro/ 1 kg zivju
Graudu barība	4	0,17	0,68
Granulētā barība	2,5	0,325	0,81
Ekstrudētā barība	1,3	0,65	0,85
Vidēji	2,6	0,3	0,78

Datu avots: Ekspertu vērtējumi, tirgotāju apsekojums

Augšminētajā tabulā ievietotas vidējās vērtības. Var atzīmēt, ka audzētāju vidū ir dažādi uzskati par barību efektivitāti. Piemēram, arī Lietuvā ir liela apjoma audzētāji, kuri zivis baro ar graudiem, bet ir kas izmanto citus barības veidus. Tā kā praksē tiek izmantota dažāda veida barība, un dažādu barības veidu ietekme uz vidi nav viennozīmīga, aprēķinā tiek iekļautas vidējās izmaksas visiem šiem trim barības veidiem.

6. Zivju dīķu dabiskā produktivitāte, kg/ha

Dati par dīķu dabisko produktivitāti ir ļoti atšķirīgi atkarībā no konkrētās vietas apstākļiem. Agrākos laikos veiktie pētījumi, kas norāda uz 70-80 kg/ha produktivitāti dabiskās ūdenstilpnēs³, turpretī BIOR veiktie pētījumi liecina ka ūdenstilpnēs, kurās ir labs dabiskās barības fons, šis rādītājs var sasniegt arī 180 kg/ha un konkrētos zivju audzēšanas dīķos pat 300 kg/ha⁴. Tomēr arī šis rādītājs ir ļoti svārstīgs pa gadiem. Pagaidām tas netiek mainīts, jo nav konkrētu pārliecinošu pierādījumu, ka būtu mainījusies dabiskā produktivitāte.

7. Procentu lielums pa ražības līmeņiem, %

Paceļot maksimāli pieļaujamo dīķu produktivitāti līdz 800 kg/ha, būtu lietderīgas arī veikt izmaiņas pa ražības līmeņiem. Ir lietderīgi saglabāt esošo principu, ka izaudzējot mazāku apjomu par atļauto, kompensācijas apjoms proporcionāli samazinās, jo mazāka apjoma izaudzēšanai

³ J.Sprūžs. Dīķsaimniecība. Zivis un vēži. Jelgava, 2005. – 155 lpp.

⁴ “Dažādu karpu (Cyprinus carpio) šķirņu mazuļu audzēšanas un salīdzināšanas pētījums Latvijas apstākļos”. Pētījuma gala atskaite. BIOR, 13.11.2018. http://laukutikls.lv/sites/laukutikls.lv/files/article_attachments/gala_atksaite2.pdf

nepieciešami mazāki ieguldījumi. Kompensācijas gradācija atkarībā no saražotā apjoma, kas stimulētu dīķu produktivitātes pieaugumu, bet saglabātu vides kvalitāti.

Kompensācijas likmes atkarībā no faktiski izaudzēto zivju apjoma tiek piedāvāts sadalīt matemātiski proporcionāli saražotajam apjomam, ar mērķi stimulēt ražot vairāk, videi draudzīgā veidā, videi draudzīga zivju blīvuma robežās. Proporcionalitātes princips kompensācijas likmju noteikšanā ir pamatots arī ir izmaksu proporcionalitātes principu attiecībā pret saražoto apjomu (tuvāk aprakstīts 3.sadaļā).

Ievērojot to, ka zivju blīvumam pārsniedzot 600 kg/ha ietekme uz vidi pieaug, nav jāpiemēro maksimāli iespējamais kompensācijas apjoms. Atbilstoši minētajam aprēķinam, kompensāciju apjoms, kurš būtu attiecināms uz 500-600 kg/ha, ir gandrīz 70% no teorētiski aprēķinātā jeb 428 euro/ha. Ražojot vairāk par 600 kg/ha, palielinās arī saimniecību ieņēmumi, tādēļ nav nepieciešamības vēl papildus kāpināt kompensācijas apjomu. Lai sabalansētu ietekmi uz vidi un ražošanas attīstību, pieļaujama dīķu produktivitāte, kura pārsniedz 600 kg/ha, taču kompensācijas lielumu saglabājot tādā pašā līmenī, kā ražojot līdz 600 kg/ha zivju. Šāds ierobežojums būtu saistāms arī ar citu kompensāciju saņemšanas iespējām, lai novērstu iespējamu pārkompensāciju. Apkopojot augstāk aprakstītos ieteikumus, tiek rekomendētas šādas izmaiņas (skat.2.tabulu).

2.tabula. Kompensācijas aprēķinā izmantotie pieņēmumi un piedāvātās izmaiņas

N.p.k.	Nosaukums, mērvienība	Lielums (2014.-2020.)	Lielums (jaunais priekšlikums)
1.	Zivju dīķu produktivitāte, audzējot atbilstoši parastajai praksei, kg/ha	1400	1400
2.	Zivju dīķu produktivitāte audzējot atbilstoši ūdens vidi saudzējošajai praksei, kg/ha	200 -600	200-800
3.	Zivju realizācijas cena euro/kg (bez PVN)	2.29	2.40
4.	Barības patēriņš 1 kg zivju izaudzēšanai, kg	4.7	2.6
5.	Barības cena, euro/kg (bez PVN)	0.396	0.3
6.	Zivju dīķu dabiskā produktivitāte, kg/ha	120	120
7.	Procentu lielums pa ražības līmeņiem, %	100; 80; 60	Vidējie neiegūtie ieņēmumi

Datu avoti: Līdzšinējā metodika⁵; ekspertu rekomendācijas un autoru vērtējums

Šajā tabulā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir piedāvāts mainīt barības patēriņu 1 kg zivju izaudzēšanai un tās cenu (atbilstoši 1.tabulā veiktajam aprēķinam), kā arī iespējamo kompensācijas procentuālo sadalījumu. Kompensācijas procentuālais sadalījums ir orientējošs, un tas var variēt, ja audzētājiem tiek izmaksātas vēl citas kompensācijas; piemēram, par putnu nodarītajiem zaudējumiem.

3. Aktualizēta aprēķina metodika kompensācijas apmēra noteikšanai

Piedāvātā aprēķina metodika izriet no analogiska principa, kas pastāvēja līdz šim – neiegūto ienākumu kompensācija, ņemot vērā zivju audzēšanas apjomu ierobežojumus. Tomēr, ņemot vērā,

⁵ Pamatnosacījumu izstrāde “Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam” pasākumam „Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus”. Gala ziņojums, 2014.

ka daļa no izmantotajiem rādītājiem ir pārskatīti, mainās arī aprēķins un iegūtais kompensācijas apmērs.

Lai arī viens no būtiskākajiem izmaksu posteņiem, kas mainās atkarībā no iegūtās produkcijas apjoma, ir barība, tomēr ir vēl citi izmaksu posteņi, kuros vērojama proporcionāla ieteme uz iegūtās produkcijas apjomu.

Izmaksu pozīcijas, kuras tiešā veidā ietekmē iegūstamo produkcijas apjomu, ir šādas:

- Audzējamais (ielaižamais) materiāls
- Barība
- Profilaktiskie pasākumi, dezinfekcija ārstēšana u.c.
- Dīķu hidrotehnisko būvju, inventāra ekspluatācija un uzturēšana
- Dīķu mēslošana
- Dīķu aizsardzības pasākumi, uzraudzība, monitorings
- Aizsardzības pasākumi pret nemedījamiem un medījamiem zivēdājdzīvniekiem
- Darbaspēks
- Transports, degviela

(Avots: biedrība “Latvijas zivju audzētāju asociācija”)

Atbilstoši BIOR un Latvijas zivju audzētāju asociācijas datiem, pastāv izmaksu proporcionalitāte un savstarpējā ietekme (aizstājamība). Tā piemēram, ja dīķus labāk aizsargā pret putniem, būs nepieciešams ielaist mazāk zivju mazuļu un mazāk jābaro; ja neaizsargā, būs lielāki zudumi – tādēļ vairāk jāielaiž mazuļu un vairāk jābaro utt. Atbilstoši privāto zivju audzētāju pieredzei Latvijā, Lietuvā, Polijā un Čehijā, neaizsargātos zivju dīķos, nepielietojot papildus aizsardzības metodes, kā tikai putnus un dzīvniekus biedējot, zaudējumi otrajā audzēšanas sezonā svārstās ap 50%⁶. Līdzīgi ar barības izvēli: ekstrudētā barība ir dārgāka, taču nepieciešams mazāks apjoms un mazāks darba patēriņš. Zivis ātrāk aug, toties pieaug ūdens vides risks.

Lielās dažādības un atbilstošu pētījumu trūkuma dēļ nav iespējams precīzi aprēķināt un iekļaut visas izdevumu pozīcijas un to izmaksas (vērtības), lai noteiktu videi draudzīgas akvakultūras kompensāciju lielumu atkarībā no saražotās produkcijas. Tomēr aktualizētajā kompensāciju aprēķinā ietvertās pozīcijas ir novērtētas kopumā, tādējādi iespējami korekti uzrādot izmaksu atšķirību starp parasto un vidi saudzējošo audzēšanas praksi, jo pastāv visu izmaksu attiecīga (vairāk vai mazāk) proporcionalitāte starp dažāda produkcijas apjoma ražošanas veidiem.

Iepriekšējā kompensācijas aprēķinā, kurš veikts 2014.gadā, kā vienīgais mainīgais izmaksu elements, kas ņemts vērā kompensācijas aprēķinā, ir zivju barības izmaksas, tomēr ņemot vērā precizētos datus, šādā gadījumā notiktu ievērojama pārkompensācija, turklāt kompensācijas apjoms ievērojami pieaugtu salīdzinot ar līdzšinējo. Tas nebūtu arī korekti, jo, kā iepriekš aprakstīts, dīķu produktivitāte ir būtiski atkarīga arī no citu izmaksu lieluma.

Pamatojoties uz proporcionalitātes principu, ir novērtēts pārējo izmaksu (bez barības) apjoms audzējot bez ierobežojumiem (intensīvi), kā arī atbilstoši videi draudzīgai praksei. Aprēķina pamatā ir BIOR pētījumu dati un proporcionalitātes princips atbilstoši pieņemtajiem ražības līmeņiem (attiecīgi 1400 kg/ha un 800 kg/ha). Atbilstoši pētījuma datiem (skat. 3.tabulu), šajās izmaksās ir iekļautas aizsardzības izmaksas pret plēsīgiem putniem un zvēriem 1162 EUR (uz 3 gadiem), mēslošanas izmaksas 336 EUR uz 1,8 ha dīķu platības, papildu materiāli un izdevumi 145 EUR uz 1 dīķi. Attiecinot minētās izmaksas uz 1 ha dīķu platību un vienu gadu pie intensīvās audzēšanas līmeņa (1400 kg/ha zivju), iegūst 718 euro, savukārt proporcionāli attiecinot uz

---

⁶ “Dažādu karpu (*Cyprinus carpio*) šķirņu mazuļu audzēšanas un salīdzināšanas pētījums Latvijas apstākļos”. Pētījuma gala atskaite. BIOR, 13.11.2018. http://laukutikls.lv/sites/laukutikls.lv/files/article_attachments/gala_atskaite2.pdf

maksimālo vidi saudzējošās akvakultūras produktivitāti (800 kg/ha), iegūst izmaksu vērtību 410 euro/ha. Šī ir izmaksu summa, neiekļaujot darbaspēka izmaksas, kas minētas 3.tabulas 4.rindā.

3.tabula. Kompensācijas aprēķinā izmantotie papildu pieņēmumi

N.p.k.	Nosaukums, mērvienība	Izmaksas, euro atbilstoši pētījuma datiem ⁷	Izmaksas, kas iekļautas aprēķinā uz 1 gadu un 1 ha (1400 kg/ha)	Izmaksas, kas iekļautas aprēķinā uz 1 gadu un 1 ha (800 kg/ha)
1.	Aizsardzības izmaksas pret plēsīgiem putniem un zvēriem (uz 1 dīķi)	1162,07 (uz 3 gadiem)	1162,07/3 = 387	387*800/1400 = 221
2.	Papildu materiāli un izdevumi	145 (uz dīķi)	145	83
3.	Dīķu mēslošana	336,6 (uz 1,8 ha)	186	106
4.	Darbs (euro/ha)	-	98	56
	Kopā (euro/ha)		816	466

Datu avoti: BIOR pētījumi par karpu audzēšanu dīķos, LAD/CSP dati un autoru aprēķini

Papildu aprēķins tika veikts darba izmaksu novērtēšanai. Sakarā ar to, ka CSP nepublicē informāciju par nodarbināto skaitu tieši dīķsaimniecībās, dati par nodarbināto skaitu iegūti, izmantojot LAD IS datus par atbalstītajām saimniecībām pasākumā “Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus”. Izmantojot norādīto nodarbināto skaitu un CSP datus par vidējo algu nozarē, attiecinot tos uz attiecīgajās saimniecībās iegūto zivju apjomu (atbilstoši LAD IS datiem), iegūts, ka vidējās darba izmaksas 2017.gadā bijušas 50,7 EUR par t zivju, bet 2018.gadā – 63,3 EUR par t zivju. Būtiskais pieaugums 2018.gadā ir skaidrojams ar strauju vidējās darba algas kāpumu akvakultūrā no 581 EUR līdz 685 EUR 2018.gadā. Arī iepriekšējos gados bijis algas kāpums, tomēr ne tik straujš. Vidējo darba izmaksu aprēķinam par agrākiem gadiem nepietiek datu par nodarbināto skaitu dīķsaimniecībās. Ierēķinot prognozējamo vidējās algas palielinājumu nozarē vienlaikus ar darba ražīguma kāpumu (darba patēriņa samazināšanos 1 t zivju izaudzēšanai), kompensāciju aprēķinā iekļautais darba izmaksu apjoms 1 t zivju izaudzēšanai ir 70 euro.

Iekļaujot visas iepriekš minētās, tajā skaitā darba izmaksas, un attiecinot uz izaudzēto zivju apjomu, iegūstam kopējo izmaksu apjomu uz 1 ha dīķu platības pie intensīvas audzēšanas tehnoloģijas 816 euro/ha, bet pie vidi saudzējošās tehnoloģijas 466 euro/ha.

Ievērojot augstāk minētos nosacījumus, ir izveidots aktualizēts kompensācijas likmes aprēķins 2021.-2027.gadam (4.tabula). Aprēķinā iekļautie rādītāji un vērtības izriet no 2.punktā aprakstītajiem, izņemot no jauna ieviestos, kuri aprēķināti atbilstoši 3.tabulā apkopotajiem datiem.

Patērētās barības daudzums tiek rēķināts kā starpība starp dīķu dabisko produktivitāti (120 kg/ha) un to produktivitāti, kas tiek sasniegts atbilstoši aprēķinam. Aprēķinā ir iekļauti triju iespējamo barības veidu (graudu, granulētā un ekstrudētā) aritmētiski vidējie rādītāji.

⁷ “Dažādu karpu (*Cyprinus carpio*) šķirņu mazuļu audzēšanas un salīdzināšanas pētījums Latvijas apstākļos”. Pētījuma gala atskaite. BIOR, 10.11.2017. http://laukutikls.lv/sites/laukutikls.lv/files/article_attachments/gala_atskaite_2017.pdf

**4.tabula. Aktualizētais kompensācijas aprēķins akvakultūras vides maksājumiem
2021.-2027.g. periodam**

Parastā prakse		Ūdens vidi saudzējoša prakse		Starpība
Izmaksas		Izmaksas		
Zivju barības patēriņš 1 kg izaudzēšanai	2.60	Zivju barības patēriņš 1 kg izaudzēšanai	2.60	0
Zivju barības cena euro/kg (graudi, bez PVN)	0.30	Zivju barības cena euro/kg	0.30	0
Patērētais barības daudzums kg	3328	Patērētais barības daudzums kg	1768	1560
Barības izmaksas, euro	998	Barības izmaksas, euro	530	468
Citas izmaksas, proporcionāli apjomam, euro	816	Citas izmaksas, proporcionāli apjomam, euro	466	350
Kopā izdevumi, euro	1814	Kopā izdevumi, euro	996	818
Ienākumi		Ienākumi		
Zivis, kg/ha	1400	Zivis, kg/ha	800	600
Zivju cena euro/kg	2.40	Zivju cena euro/kg	2.40	0
Zivju vērtība, euro	3360	Zivju vērtība, euro	1920	1440
Tīrie ienākumi, euro	1546	Tīrie ienākumi, euro	924	622

Veicot attiecīgos aprēķinus, iegūta starpība 622 EUR/ha, kas ir par 279 EUR/ha jeb 1,8 reizes vairāk nekā esošā periodā. Tomēr, kā aprakstīts iepriekš, lai saglabātu balansu starp vides aizsardzības interesēm un ražošanas apjomu kāpinājumu, papildus ieņēmumiem un pievienotās vērtības, kas varētu tikt iegūta no produkcijas, kas saražota virs 600 kg/ha, kā arī ievērojot līdzšinējās kompensācijas likmes, maksimālo kompensācijas likmi būtu jānosaka tādu, kura būtu aprēķināta uz ražošanas apjomu no 500 līdz 600 kg/ha, to nepārsniedzot. Vides kompensāciju likmes saistāmas arī ar citu kompensāciju saņemšanas iespējām, lai kopējo iespējamo kompensāciju apjomu samērotu ar ieņēmumiem. Tādēļ tika veikti aprēķini par neiegūtajiem ieņēmumiem vidēji katrā no produktivitātes grupām, par pamatu ņemot izmaksu proporcionalitātes principu, kur mazāka produktivitāte ir saistīta arī ar mazākām audzēšanas izmaksām. Iegūstam šādas kompensāciju likmes (5.tabula).

**5.tabula Kompensācijas līmeņi akvakultūras vides maksājumiem 2021.-2027.g. periodam
dalījumā pa diķu produktivitātes grupām**

Diķu produktivitāte kg/ha	Vidējie neiegūtie ieņēmumi (EUR/ha)	Esošās likmes (EUR)	Iespējamās likmes (EUR)
Ražojot 600 -800 kg/ha	544	0	428
Ražojot 500 -600 kg/ha	428	343	428
Ražojot 300 -500 kg/ha	311	274	311
Ražojot 200 -300 kg/ha	194	206	194

Lai orientējoši novērtētu iespējamās faktiski izmaksājamās summas un to izmaiņas pret 2014.-2020.gada periodu, ir analizēta esošā atbalstam pieteikto dīķu platību produktivitāte 2014.-2019.gados (2.pielikums). Aprēķina liecina, ka pie esošās dīķu produktivitātes un pieteiktajām platībām, kā arī pielietojot piedāvāto kompensācijas sadalījuma variantu kopējās izmaksas būtu par 15% lielākas nekā pašlaik. Var prognozēt, ka paaugstinot atļauto produktivitāti un paaugstinot atbalsta maksimālo likmi (no 343 euro/ha līdz 428 euro/ha), pieaugs vidējā dīķu produktivitāte un kompensācijas apjomi. Neskatoties uz blīvuma pieaugumu, tas nenodarīs videi kaitējumu un būs saglabāts balanss starp vidi un produkcijas apomu.

Vienlaikus, zemākajā produktivitātes grupā (ražojot 200-300 kg/ha) likme samazinās par 12 EUR jeb 6%. Laika posmā no 2014.-2019.gadam šādi dīķi veidoja no 12-20% no kopējās dīķu platības (skat 2.pielikumu). Tādējādi ir plānots šajās platībās stimulēt produktivitātes kāpumu, vienlaikus nodrošinot videi draudzīgu saimniekošanu.

4. Iespējamā pārklāšanās ar putnu nodarīto zaudējumu kompensāciju

Darba ietvaros ir izvērtēta akvakultūras vides maksājumu iespējamā pārklāšanās ar kompensāciju par putnu nodarītajiem zaudējumiem, un pārkompensācijas rašanās iespējamība. Šīm abām kompensācijām ir atšķirīgi mērķi. Kompensācijas par nemedijamo zivēdājdzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem sedz zaudējumus, ko tie nodara akvakultūras uzņēmumam, apēdot zivis. Vides maksājumu mērķis ir kompensēt neiegūto peļņu, ierobežojot zivju audzēšanas blīvumu, lai intensīvā ražošana nenodarītu kaitējumu videi.

Zaudējumu kompensācija par putnu un dzīvnieku nodarītajiem postījumiem šobrīd tiek aprēķināta saskaņā ar 2016.gada 7.jūnija MK noteikumiem nr.353 “Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai”. Minētā metodika paredz aprēķināt zaudējumus atkarībā no konstatēto putnu un zīdītāju sugu skaita un noteiktā minimālā ieņēmumu līmeņa D_{min} – 430 euro par hektāru.⁸ Šim atbalstam tiek piemērots *de minimis* ierobežojums (tas liedz lielajām saimniecībām saņemt atbalstu pilnā apmērā).

Izvērtējot šīs metodikas saistību ar akvakultūras vides maksājumu metodiku un paaugstinātajām vides prasībām, var secināt, ka kompensācijas priekšmets katram maksājuma veidam ir cits, tādēļ tiešā veidā pārklāšanās nerodas. Arī references līmenis, no kura zaudējumu kompensācijā rēķina ieņēmumus, ir pat nedaudz mazāks par minimālo dīķu produktivitāti atbilstoši paaugstinātajām vides prasībām (t.i. 200 kg/ha x 2,4 eur/kg = 480 euro/ha).

Vairāk kā gadu atpakaļ, kopā ar ekspertu grupu, VARAM tika izstrādāta jauna aprēķinu metodika nemedijamo zivēdājdzīvnieku nodarīto zaudējumu kompensāciju aprēķināšanai. Tā balstās uz putnu un zīdītājdzīvnieku konkrētu skaitu un kompensācijas lielums būs atkarīgs no konkrētas sugas un dzīvnieku skaita, kas konstatēti saimniecībā. Tās ir tās pašas zivēdājdzīvnieku sugas, kas kompensācijas noteikumos minētas šobrīd (putni: gārņi (baltais, pelēkais), ķīri, jūraskrauklis, zivju ērglis (kopā ar jūras ērgli); zīdītāji: ūdrs). Jaunie noteikumi paredz putnu skaitīšanu un kompensācijas apmērs būs atkarīgs no šo sugu indivīdu skaita attiecīgā laika periodā (1,2,3...mēneši), attiecīgi aprēķinot cik zivju tie apēduši un kāda ir to vērtība.

---

⁸ MK noteikumi nr.353 Rīgā 2016.gada 7.jūnijā “Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai”.

DABAS AIZSARGĀJAMO TERITORIJU IESPĒJAMĀ MAKSĀJUMA METODIKAS IZVĒRTĒŠANA

Papildus iepriekš aprakstītajām kompensācijām akvakultūras uzņēmumiem, tika izvērtēts, vai pastāv vēl kādi ierobežojumi, kuri izriet no vides aizsardzības prasībām (piemēram, Natura 2000 teritorijas, apstiprināts dabas aizsardzības plāns), un kuri rada papildus izdevumus vai neiegūtus ieņēmumus akvakultūras uzņēmumiem.

Iepazīstoties ar esošo pieredzi dabas aizsardzības plānu īstenošanā Latvijā, nav konstatēts, ka Latvijā dabas aizsargājamās teritorijās pastāvētu tādi ierobežojumi, kas aizliedz vai būtiski ierobežo nodarboties ar akvakultūru (izņemot rezervātu teritorijas)⁹. Kopumā var secināt, ka no tiesību aktiem tiešā veidā neizriet tādas prasības, kuras nav ietvertas jau iepriekšējās sadaļās aprakstītajās kompensācijās.

Tomēr šajās platībās būtiska problēma ir putnu un citu zivjēdājdzīvnieku nodarītie zaudējumi, kurus pašreizējais normatīvais regulējums neparedz kompensēt pilnā apmērā, t.i., ievērojot *de minimis* nosacījumus. Kā minēts vienā no Latvijas Dabas fonda izstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem, tā rezultātā rodas risks, ka *de minimis* prasību piemērošana kompensācijas apjomam par zaudējumiem akvakultūras nozarē var būt nepietiekama faktisko zaudējumu segšanai, īpaši lielajiem uzņēmumiem, kuri atrodas dabas aizsargājamās teritorijās¹⁰. Turklāt Sugu un biotopu aizsardzības likuma 9. pantā ir noteikts zemes īpašnieku un lietotāju pienākums “nodrošināt migrējošiem dzīvniekiem (arī putnu sugām, kas nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstos) netraucētu atpūtu un barošanos migrācijas sezonas laikā”. Šī paša likuma 11.pantā noteikts, ka attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās aizliegta to apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšana¹¹. Šeit var saskatīt zināmu pretrunu starp minētajiem punktiem un 2016.gada 7.jūnija MK noteikumos nr.353 iekļauto prasību veikt aizsardzības pasākumus postījumu novēršanai, jo aizsargājamās teritorijās pieļaujamo postījumu novēršanas metožu klāsts ir ierobežots. Turklāt, atsevišķām aizsargājamām teritorijām var tikt noteiktas īpašas, specifiskas prasības; piemēram, izveidojot individuālu dabas aizsardzības plānu. Savukārt, lai nepazeminātu aizsargājamās teritorijās darbošos uzņēmumu konkurētspēju un motivāciju nodarboties ar akvakultūru, ir izvērtējama iespēja šajās teritorijās kompensācijas apjomu iespējami tuvināt faktiskajiem nodarītajiem zaudējumiem. Ievērojot, ka zaudējumus rada arī gulbji, apēdot zivju barību, būtu lietderīgi izvērtēt iespēju iekļaut kompensāciju aprēķinā arī šo putnu nodarījumus.

Aizsargājamās teritorijās noteiktie ierobežojumi paredz arī citus ierobežojumus, kuri nav tieši saistīti ar akvakultūru. Piemēram, dabas liegumos ir aizliegts mainīt zemes lietošanas veidu¹². Turklāt, pastāv nosacījumi, ka, ja dīķus nepasaimnieko, tajos jāuztur ūdens 0,5-1 m dziļumā, kā arī jāveic kopšanas darbi (krūmu, niedru pļaušana u.tml.)¹³. Sakarā ar to, ka šie ierobežojumi nesaistās ar KZP mērķiem, tie tuvāk netiek analizēti un nav saistāmi ar kompensācijām no EJZF.

Var atzīmēt, ka, bez augstāk minētā, atsevišķās valstīs ir ieviesti vai tiek plānoti maksājumi par ekoloģiski nozīmīgu platību uzturēšanu. Ne vienmēr tas ir saistīts ar tiešiem ierobežojumiem

---

⁹ MK noteikumi nr.264 Rīgā, 2010.g.16.martā (ar labojumiem). “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

¹⁰ Dabas lieguma “Sātiņu dīķi” dabas aizsardzības plāns. Saldus novada Kursīšu, Novadnieku, Pampāļu, Zirņu pagasts. Plāns izstrādāts laika posmam no 2019.līdz 2025.gadam. Latvijas Dabas fonds. 81.lpp.

¹¹ Sugu un biotopu aizsardzības likums. <https://likumi.lv/ta/id/3941-sugu-un-biotopu-aizsardzibas-likums>

¹² MK noteikumi nr.264 Rīgā, 2010.g.16.martā (ar labojumiem). “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. 16.16.p.

¹³ Dabas lieguma “Sātiņu dīķi” dabas aizsardzības plāns. Saldus novada Kursīšu, Novadnieku, Pampāļu, Zirņu pagasts. Plāns izstrādāts laika posmam no 2019.līdz 2025.gadam. Latvijas Dabas fonds.

akvakultūras darbībai. Tie var būt maksājumi ar mērķi veicināt attiecīgo teritoriju izmantošanu videi draudzīgā veidā un uzturēšanu kārtībā. Piemēram, Vācijas federālajā zemē Saksijā ir noteikts atbalsts par dīķiem, kuriem nepieciešama kultūrainavas kopšana un uzturēšana, kā arī par dīķiem, kuri ir bez saimnieciskās lietošanas (t.i. bez zivju ganāmpulka), taču kuros jānodrošina ūdens līmenis visu gadu. Papildus minētajiem, tiek kompensēti arī dažādi citi dīķiem noteiktie ierobežojumi (t.sk. dīķu saglabāšana, kopšana, zivju ēdināšana), par kuriem noteiktās kompensācijas summas ir būtiski atšķirīgas par pirmajiem 20 ha un par pārējām platībām un ir dažādas atkarībā no apgrūtinājuma veida¹⁴.

Arī citās karpu audzēšanas valstīs (Ungārija, Rumānija u.c.) akvakultūras SVID analīzē kā trūkums tiek norādīts, ka netiek kompensēti ienākumu zudumi, kuri rodas dabas vērtību saglabāšanas prasību dēļ. Iesaistītās personas to norādījušas kā ļoti būtisku apstākli. Ungārijas valsts stratēģijā 2014.-2023.gadam ir norādīts, ka dabas aizsardzības ierobežojumi rada draudus akvakultūras uzņēmumiem^{15, 16}. Šī pieredze var būt noderīga Latvijā attiecīgu Latvijas situācijai atbilstošu pasākumu potenciālai izstrādei perspektīvā.

Kopumā var secināt, ka arvien vairāk ES valstīs tiek pievērsta uzmanība ekoloģiskajiem pakalpojumiem, kurus sniedz dīķsaimniecības, un tiek novērtēta to nozīmība. Latvijā lielā mērā šo kompensāciju jau veic ar EJZF pasākumu "Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus". Tomēr šis pasākums ir atiecināms uz visu valsts teritoriju, un nav saistīts ar specifiskām prasībām, kuras ir spēkā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Tādēļ arī Latvijā ir nepieciešami un tiek veikti to akvakultūras uzņēmumu sniegto ekoloģisko pakalpojumu izvērtējumi, kuri darbojas aizsargājamās teritorijās, un kur tiek papildus izvirzītas paaugstinātas vides prasības.

Jautājums ir diskutabls, jo no vienas puses, būtu ņemams vērā sabiedriskais labums, kurš tiek radīts, uzturot un kopjot attiecīgās ūdenstilpnes, taču no otras puses, dabas aizsargājamās teritorijas statuss pats par sevi neparedz tiešus ierobežojumus akvakultūrai.¹⁷ Savukārt EJZF atbalsts ir saistāms tieši ar akvakultūras kā nozares attīstību, nevis ar citām ūdenstilpņu platībām. To nav paredzēts izmantot visu veidu ekoloģisko pakalpojumu maksājumiem. Tādēļ tas būtu padziļināti pētāms jautājums, iesaistot atbildīgās vides institūcijas, lai sabalansētu ekonomiskos un ekoloģiskos ieguvumus un zaudējumus. Šādi jautājumi ir risināmi starp nozarēm un ministrijām savstarpēji sadarbojoties.

---

¹⁴ Förderperiode 2014 – 2020 Art. 54 der Verordnung (EU) Nr. 508/2014 Europäischer Meeres- und Fischereifonds (EMFF) – Richtlinie Teichwirtschaft und Naturschutz (RL TWN/2015) Sächsisches Agrarumwelt- und Naturschutzprogramm (AUNaP)

¹⁵ Rumānijas valsts zivsaimniecības sektora stratēģija 2014-2020. (STRATEGIA NAȚIONALĂ A SECTORULUI PESCĂRESC).

¹⁶ Ungārijas Valsts stratēģija akvakultūrā par 2014.-2020.gadu (MAGYARORSZÁG NEMZETI AKVAKULTÚRA STRATÉGIÁJÁHOZ a 2014-2023-as időszakra).

¹⁷ Eiropas Komisija. Vadlīnijas par Akvakultūru un Natura 2000. Kopsavilkums.

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/AQU_Summary_LV.pdf

IETEIKUMI

1. Paaugstināto prasību kopumu akvakultūras uzņēmumiem, lai tie kvalificētos akvakultūras vides maksājumiem, ieteicams koriģēt, ņemot vērā šādus ieteikumus (esošo prasību kopums ar piedāvātajiem labojumiem pievienots 1.pielikumā):
  - a. Izvērtēt nepieciešamību atsaukties uz PVD (pie 3. un 5.prasības), jo šīs institūcijas kompetence ir noteikta normatīvajos aktos un nav saistāma ar paaugstināto vides prasību ievērošanu;
  - b. Ieteicams atcelt ierobežojumus vasarojamo dīķu platībai, lai rastu iespēju veikt vasarošanu tiem dīķiem, kuru platība pārsniedz šo robežu. Vienlaikus paredzēt iespēju vasarojamo dīķu platību atbalstītajā platībā konkrētajā gadā neiekļaut, bet nākamajā gadā atkal iekļaut.
  - c. Ūdenstilpņu dezinfekcijas, ārstnieciskās barības izmantošana u.tml. pasākumi būtu saskaņojami ar veterinārārstu, nevis ar PVD. PVD veic tikai kontroles/uzraudzības funkcijas.
  - d. Maksimālo dzīvnieku blīvumu palielināt līdz 800 kg/ha. Izskatīt iespēju pieļaut maksimālās robežas pārsniegumu līdz 50 kg/ha, ja tam ir attaisnojoši apstākļi (t.sk., siltāka vasara kā parasti). Šādā gadījumā izmaksājamās kompensācijas apmērs var tikt nedaudz samazināts (piemēram, par 10%).
2. Kompensācijas par nemedījamo zivēdājdzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem un vides maksājumi tiešā veidā nepārklājas. Lai izvairītos no iespējamās pārkompensācijas, var tikt vērtēts, vai aprēķinātie neiegūtie ieņēmumi būtu kompensējami pilnā apmērā, ja konkrētā saimniecībā tiek paredzēta arī kompensācija par putnu un nemedījamo dzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem.
3. Lai sekmētu produktivitātes kāpumu un ņemot vērā izmaksu proporcionalitāti produktivitātei, ieteicamais kompensācijas sadalījums procentos no maksimālā ir proporcionāls faktiskās produktivitātes attiecībai pret maksimāli pieļaujamo atbilstoši vidi saudzējošai praksei.
4. Lai nepasliktinātu to zemju īpašnieku stāvokli, kuru īpašumos noteiktas aizsargājamas teritorijas, lietderīgi pārskatīt esošos ierobežojumus saņemt kompensāciju par putnu un zivēdāju dzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem, ar mērķi iespējami tuvināt kompensācijas apjomu faktiskajam zaudējumu līmenim.

PIELIKUMI

1. Pielikums

Paaugstinātās prasības akvakultūras uzņēmumiem (ar ierosinātajiem labojumiem).

N.p.k.	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
1.	Vidējais dzīvnieku blīvums akvakultūras uzņēmumā nav mazāks par 200 kg/ha, aprēķinā netiek ieskaitīti mazuļu dīķi, maksimāli 20% apjomā no kopējās ūdenstilpņu platības.	<ul style="list-style-type: none"> Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls. Akvakultūras uzņēmuma saimniecisko darbību atspoguļojošie grāmatvedības dokumenti (balance, ieņēmumu un izdevumu aprēķins utt.) Akvakultūras uzņēmuma ikgada atskaite CSP. 	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda sniegto datu saskaņotību dažādos dokumentos un atbilstību noteiktām prasībām par pieļauto blīvumu.
2.	Maksimālais dzīvnieku blīvums katrā akvakultūras uzņēmuma audzēšanas ūdenstilpnē nepārsniedz ~~600~~ 800 kg/ha. Ierobežojums neattiecas uz ziemošanas, karantīnas, vaislinieku un pirmstirgus dīķiem, bet ne vairāk kā uz 20% no kopējās ūdenstilpņu platības.	<ul style="list-style-type: none"> Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls. Akvakultūras uzņēmuma saimniecisko darbību atspoguļojošie grāmatvedības dokumenti (balance, ieņēmumu un izdevumu aprēķins utt.) Akvakultūras uzņēmuma ikgada atskaite CSP. 	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda sniegto datu saskaņotību dažādos dokumentos un atbilstību noteiktām prasībām par pieļauto blīvumu.

3.	<p>Akvakultūras uzņēmumam jānodrošina atbilstošā ūdenstilpņu kopšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ūdenstilpnes mēslošanai drīkst izmantot tikai cietos kūtsmēslus, ne vairāk kā 400 kg/ha līdz kārtējā gada 30. aprīlim, izņemot mazuļu dīķus (vēlākai mēslošanai nepieciešams attiecīgo institūciju saskaņojums); • ūdenstilpnei jābūt uzpludinātai līdz kārtējā gada 31.maijam, izņemot mazuļu un ziemošanas dīķus; • dīķu vasarošana atļauta vienu reizi piecu gadu periodā (biežākai vasarošanai nepieciešama attiecīgo institūciju saskaņojums). 	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>Izziņa/ apliecinājums/ saskaņojums no attiecīgās institūcijas (RVP vai PVD) par prasības neizpildes iemesliem.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD</p> <p>veterinārārsts vai RVP.</p>	<p>Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs.</p>
4.	<p>Akvakultūras dzīvnieku un ūdenstilpņu dezinfekcija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ūdenstilpnes dezinfekciju drīkst veikt tikai pēc tās nolaišanas un izmantot tikai nedzēsto kaļķi un ultravioleto starojumu; • akvakultūras dzīvnieku dezinfekcijai var izmantot tikai vārāmo sāli un ūdeņraža peroksīdu; • papildus dezinfekcijas pasākumi var tikt veikti tikai pēc atbildīgo institūciju (RVP, PVD) vai veterinārārsta atzinuma par akvakultūras dzīvnieku saslimšanu. 	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>Izziņa/ apliecinājums/ saskaņojums no attiecīgās institūcijas (RVP vai PVD) vai veterinārārsta par prasības neizpildes iemesliem.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, veterinārārsts, PVD, RVP.</p>	<p>Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs.</p>

5.	<p>Akvakultūras uzņēmums dzīvnieku audzēšanā neizmanto ārstniecisko barību.</p> <p>Ārstnieciskās barības lietošana ir iespējama tikai ar attiecīgās institūcijas veterinārārsta atļauju/saskaņojumu.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>PVD Veterinārārsta atļauja/saskaņojums norādījumi lietot ārstniecisko barību, norādot iemeslus, apjomu un laika periodu.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD veterinārārsts.</p>	<p>Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs</p>
6.	<p>Akvakultūras uzņēmums nodrošina paaugstināto prasību izpildei nepieciešamo darbību uzskaiti Reģistrācijas žurnālā.</p> <p>Saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnālā tiek uzskaitītas visas darbības attiecībā uz katru akvakultūras dzīvnieku grupu un katru ūdenstilpi (dīķi): dīķa apstrāde, uzpludināšana, nolaišana, zivju pārvietošana, šķirošana, ielaišana, kontrolzveja, barošana, barības, zāļu un dezinfekcijas līdzekļu aprīte, mēslošana darbs ar vaisliniekiem, ikru inkubācija, produkcijas kustību (iepirktā, pārdotā, pārvietotā starp dīķiem) attiecībā uz katru dīķi u.c.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD vai RVP.</p>	<p>Pārbauda žurnāla un kontrolējošās institūcijas atzinuma esamību tajā.</p>

2. Pielikums

Orientējošo kompensācijas izmaksu salīdzinājums pie faktiskās vidējās kompensācijas saņēmēju produktivitātes (2014.-2019.g.).

Dīķu produktivitāte kg/ha	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Likme (esošā)	Likme (jaunā)
Platība ar produktivitāti 200-300 kg/ha	399	507	383	548	107	348	206	194
Platība ar produktivitāti 300-400 kg/ha	143	855	1 528	819	1 490	1 163	274	311
Platība ar produktivitāti 400-500 kg/ha	1 269	269	326	312	1 269	1 330	274	311
Platība ar produktivitāti 500-600 kg/ha	429	1 089	524	298	751	367	343	428
Platība ar produktivitāti 600-800 kg/ha	8	0	0	0	12	0	0	428
Vidējā komp.eur/ha 2014-2020	274	289	278	266	285	275	279	
Kopējā komp. Esošās likmes, eur	616 061	786 064	766 710	525 130	1 035 445	880 652	4 610 062	
Vidējā komp. Jaunās likmes, eur/ha	344	362	347	330	359	343		318
Kopējā komp. Jaunās likmes, eur	703 409	914 150	875 228	585 742	1 205 374	999 910		5 283 812